

GREVLINGEN

Medlemsblad for Naturvernforbundet i Oslo og Akershus

Det er helse i hver fottur

... og kulturminner
gir en ekstra stimulan.

INNKALLING TIL ÅRSMØTET 29. MARS – SE SISTE SIDE

NATURVERNFORBUNDET
I OSLO OG AKERSHUS (NOA)

Det er helsa det gjelder!

“Det er ikke nok at vi har rett (det vet vi!), men vi må også få rett.” Godt sagt av styreleder. Et annet utsagn som denne redaktør ofte terper på er “Hver krone investert i friluftsliv, får vi igjen på helsebudsjettet!” Dette ble sagt av ingen ringere enn Oslos siste stadsfysikus, Fredrik Mellbye, som så mye annet fornuftig, for mange år siden, engang i 1970-årene på hans kontor i Oslo Helserråd til en liten gruppe oppglødde naturvernere. Med andre ord – vi vet det og forvaltningen vet det.

Vi forsvaret naturen; planter og dyr, skogsområder, fjellområder, dyrkbar jord, friarealer, rennende vann, fjordbunnen, luften, fordi naturen har sin egenverdi, uavhengig av oss mennesker. Det fortsetter vi med. Nå kan vi også ytterligere betone sammenhen-

gen mellom vårt enkle friluftsliv og helsa. Det foreligger solide undersøkelser som viser sammenhengen for dem som ikke alt har skjönt det. Da spisser kanskje selv budsjettbehandlerne ører. Knut Frigaard og Sigmund Hågvar viser vei i dette heftet.

Forholdet til filibusterne hos Løvenskiold fortsetter. NOA og andre har rett til informasjon om hogstplaner på godt tilgjengelig vis, det har Høyesterett gitt oss medhold i. Grem eller fornøy deg over thrilleren om oppfølgingen av miljøinformasjonsloven. Grem deg også over Viken Skogs kjappe hogst på Øskjevollsbrenna. Gjermunds spennende thriller kan godt leses i sammenheng med Øivind Grimms opplevelser på Øksjevollsbrenna.

Fossum Bruk skal nedlegges. Lø-

venskiold og Bærum kommune vil ha boligbygging. NOA har foreslått området ved Bogstadvannet innlemmet i Marka. Tenk deg hele dalsenkningen rundt Bogstadvannet som et intakt natur- og kulturområde! Egen næring veier tyngst, også om man ellers har til maten.

Og Oppgård kommune snuser på Svartskog og plasker uti Kolbotnvannet. NiO er på vakt.

Det skjer hele tiden noe – bladet går også ut med en oppfordring til at vi må bli flere. “Kloden klapser, men det er viktigere å ikke støte naboen”, skrev Arne Johan Vetlesen i forrige hefte.

Frithjof Funder, redaktør

GREVLINGEN

Medlemsblad for Naturvernforbundet i Oslo og Akershus
Maridalsveien 120, 0461 Oslo
Telefon 22 38 35 20 noa@noa.no www.noa.no
Bankgiro 1280.05.02347

Redaktør: Frithjof Funder, tlf. 22 21 14 71, e-post: hfunder@online.no
Redaksjonsassistent: Tom Ekeli, tlf. 47 40 01 81, e-post: tomekeli@online.no
Redaksjonen avsluttet 8. februar 2011.

Forsidebildet viser Ellingsrud sagbruksruiner ved Nuggerud, nordligst i Østmarka.
Foto: Red.

© Naturvernforbundet i Oslo og Akershus 2011
All tekst i artiklene kan fritt gjengis med referanse til Naturvernforbundet i Oslo og Akershus' kvartalsskrift Grevlingen, årgang, nummer, artikkelforfatter og artikkel.
Fotografiene skal kun kunne gjengis etter innhentet tillatelse av fotograf og Grevlingens redaksjon.

ISSN 0803-6357

Grevlingen blir trykket på 100% resirkulert papir og er miljøvennlig produsert og derfor svanemerket.

Trykk: IT Grafisk Opplag: 5.100

Innhold

- Det er helsa det gjelder!
- Nytt fra Vøienvolden
- Kommende arrangementer
- Lokalt naturvern – strategier
- Friluftsliv på resept
- Miljøinformasjon etter høyesterettsdommen
- Ekebergmeséne
- Fossum-området
- Eventyret over på Øskjevollsbrenna
- Gjersjølia, Svartskog og Kolbotnvannet
- Paraplyorganisasjoner – alliansepartnere
- Europas Grønne Bånd
- Sett og sakset
- Jørgen Stubbesitter
- Bokspalten
- Grønt dikt
- NOAs årsmøte 2011

Grevlingen elektronisk

Grevlingen er NOAs viktigste kanal ut til medlemmene, en måte å nå ut med stoff som ellers vanskelig lar seg distribuere. I stedet for å redusere informasjonsflyten, ønsker vi å opprettholde og øke den. Men vi har et problem: Til nå har vi vært lykkelige og små. Nå stiger medlemstallet, og vi passerer en grense: Ved 5000 utsendte blad blir Postens leveringsbetingelser og krav til innlevering strengere, og det blir dyrere dersom vi ikke greier å overholde fristene. Vi må derfor forsøke å finne måter å distribuere Grevlingen på som gjør at vi fortsatt kan benytte de enkle rutinene vi har i dag. Vår idé er i pakt med tiden og i tråd med vårt ressursyn: Flest mulig av Grevlingens lesere bør lese bladet på internett! Spart papir, spart porto, mer naturvern!

Hvert nummer av Grevlingen legges på www.noa.no som en pdf-fil som kan leses av alle. De av våre medlemmer som sender oss sin e-post-adresse kan i tillegg bli varslet pr e-post når en ny utgåve er lagt ut. Disse vil også motta NOAs elektroniske nyhetsbulletin, NOAs Ark.

Kommende arrangementer

(Hvis ikke tid og sted er angitt, sjekk www.noa.no)

Mars

22. Styremøte i NOA.
23. Onsdagsforum: Hvordan avsløre lokale giftfyllinger? Ved Harald Baardseth, styreleder i Naturvernforbundet i Buskerud. Vøienvolden kl 18.00.
29. NOAs Årsmøte (se baksiden) G-9 kl 18.30 Foredrag av helse og omsorgsministeren!

April

3. Vårskitur i Trillemarka! Lange dager. Sol. Bål på barflekk under kronglefuru. Norges største naturreservat – et resultat av det siste tiårets hardeste naturvernkamp. Bli kjent med området og med saken! Påmelding til noa@noa.no
6. Møte i NOAs Markagruppe, Vøienvolden kl 18.00.
13. Onsdagsforum. Status og framdrift i Markasaken ved NOAs Markagruppe. Vøienvolden kl 18.00.

Mai

4. Møte i NOAs Markagruppe. Vøienvolden kl 18.00.
11. Onsdagsforum i Marka. Tema: Naturopplevelse i skog. Tog fra Oslo S kl 15.47 til Snippen kl 16.06. Vi går gjennom de fineste eventyrskogene i Lillomarka. Ta med niste og drikk og godt fottøy. Retur fra Solemskogen med buss.
25. Onsdagsforum. Tema: Oslos elver, illustrert gjennom en vandring langs Akerselva. Frammøte ved trikkesløyfa på Kjelsås kl 17.00. Ta med niste og drikk og godt fottøy. Guidet tur i samarbeid med Miljøforeningen Akerselvas Venner og Oslo Elveforum.

Se oppdateringer og nye arrangementer på www.noa.no! Fordi Grevlingen bare kommer ut fire ganger i året, er det en rekke arrangementer som bare blir annonsert i vårt elektroniske nyhetsbrev NOAs Ark og på hjemmesiden. Ønsker du å bli varslet om ting som skjer – send oss din epost-adresse, så får du beskjed!

Studentmedlemmer

Fra og med nr 3 nå i 2011 har vi tenkt at studentmedlemmene, som alle er godt vant med datamaskiner – og som nyter godt av halv pris på medlemskapet – kun får tilgang til Grevlingen elektronisk. De av studentmedlemmene som sender sin e-post-adresse vil bli med i varslingsordningen, de andre henvises til selv å følge med på www.noa.no.

Oppfordring: Send oss (noa@noa.no) en e-post fra din e-postkonto. Skriv "e-Grevlingen" i subjekt-feltet – og vips er du inne på den nye ordningen, sparer skogen, og hjelper NOA til å forbli på den enkleste distribusjonsordningen.

Helse i naturvernstrategi lokalt

av Knut Frigaard, styreleder i NOA

Naturvern i Oslo og Akershus er hovedoppgaven til NOA, Norges eldste og største naturvernforening. NOA har et område som byr på overveldende utfordringer med 1,3 millioner mennesker, og som øker med 20 000 i året. Spørsmålet blir derfor hvor vi skal sette inn våre beskjedne ressurser for å utrette mest mulig? Hvordan skal vi prioritere?

Det er mange gode begrunnelser for naturvern. Etter mitt skjønn er det først og fremst å velge ut en tidsriktig begrunnelse, samtidig som vi presiserer våre mål og visjoner. Det vil si en begrunnelse som også har politisk gjennomslagskraft i vår tid. Vi kan ikke bare ha rett, vi må også få rett! Deretter må vi vise hvordan samfunnet kan omsette naturvern i praktisk politikk, slik at målene kan nås i vårt distrikt.

Den tidsriktige begrunnelsen finner vi, som jeg dokumenterte i forrige Grevling, i en rapport fra Miljøverndepartementet dattert 31. desember 2008: "Naturopplevelse, friluftsliv og vår psykiske helse", med Espen Koksvik som prosjektleder. Rapporten påviser en direkte sammenheng mellom menneskenes tilgang til natur og folkehelsen. Depresjon og inaktivitet er to sentrale helseutfordringer. Mentale lidelser vil snart overta som verdens nest største helseutfordring etter hjerte- og karsykdommene. De koster vårt

samfunn over 100 milliarder i året. Denne kanskje viktigste begrunnelse for naturvern, er i all hovedsak et lokalt anliggende. Vårt distrikt er landets største pressområde, da er oppgaven særlig viktig for oss.

I Norden vil halvparten av oss få psykiske problemer i løpet av livet. Man regner fra 2007 av med at halvparten av jordens befolkning bor i byer og tettsteder. Rapporten ser utviklingen i sammenheng med det. I Norden bor 75 prosent i byer og tettsteder. Og utviklingen fortsetter. Vårt distrikt har for tiden en netto tilvekst med 20 000 personer i året. Samtidig fastslås det at det er en klar sammenheng mellom sykdomsbilde og bosettingsmønsteret, og derigjennom naturopplevelse og helse.

NOA har reist denne problemstilling. Professor i friluftsliv Gunnar Breivik ved Norges idrettshøyskole har orientert om dette tema på vår foredragserie Onsdagsforum 24. november i fjor, og professor Sigmund Hågvær ved UMB har forelest over emnet og har skrevet en kronikk som er tatt inn i dette nummer av Grevlingen.

WHO fastslår at livstils- og miljøfaktorer er de dominerende faktorer for menneskenes helse-tilstand (70 %). Noen forskere mener sågar at utviklingen er forankret i den vestlige kulturs materialisme.

Hvordan kan vi så lokalt påvirke

samfunnsutvikling i riktig retning? Svaret finner vi i det arbeid som nå foregår forankret i Miljøverndepartementet, for å lage én plan for areal og samferdsel for Oslo og Akershus. Terje Kaldager, Miljøverndepartementet, som leder arbeidsutvalget, orienterte om arbeidet på Onsdagsforum i desember.

Fremdriften av planen er ambisiøs med høringsperiode for planstrategi og planprogram siste halvpart av februar med frist seks til åtte uker, utarbeidelse av plan mai–desember i år og høringsperiode for planen januar–april 2012 og sluttbehandling i Oslo og Akershus april–mai 2012.

Det blir viktig for NOA å fremme sine synspunkter i høringsomgangene. Vi må kreve at det tas tilbørlig hensyn til NOAs ønske om et mer nyansert syn på hvorfor naturen må bevares, hvordan den må bevares og hvordan den må bevares. Befolkningen i vårt distrikt lever hovedsakelig i tettsteder. Det betyr at størsteparten av vår fysiske aktivitet og friluftsliv må foregå i eller nær byggesonen. Det krever igjen opprustning av nærmatur og parkområder. Vi må derfor stille konkrete krav til planprogrammet og deretter følge dette opp i høringen til selve planen.

NOAs devise eller fremste visjon kan i tiden frem mot hundreårsjubileet i 2014 og videre derfor godt formuleres slik: NOA

bidrar til at befolkningen i Oslo og Akershus får et bedre liv.

Oslo kommunes innsats

Natur og grøntområder i og nær byggesonen er altså av stor betydning for befolkningen. Likevel fortsetter nedbyggingen av disse områdene. Denne utvikling må snus av hensyn til folkehelsen.

Finnes det ikke lyspunkter? Jo, det gjør det. Oslo kommune med sin flerbruksplan for Oslo kommuners skoger på nesten 167 000 mål kan være et meget godt eksempel, både på planens utarbeidelse i samråd med frivillige organisasjoner, og på selve forvaltningen. Kommunens skog som omslutter byggesonen er i all hovedsak den nærnatur som er viktig for folkehelsen. Kommunen gjør en betydelig innsats for å tilrettelegge skogen for friluftsliv og naturopplevelse. Skog- og friluftsavdelingens budsjett på ca. 56 millioner går hovedsaklig til dette.

Selve skogsdriften går i null med en omsetning på 4,5 millioner. Om vinteren brukes nær 6 millioner på 450 km skiløyper, hvorav 105 km lysløyper. Om sommeren vedlikeholdes stier etc. for 1,2 millioner. Forvaltningen av 11 sportsstuer og 550 andre bygninger i Marka, på øyene og i byen er avdelingens ansvar (utgifter 10 millioner, inntekter 6 millioner). Nesten 10 millioner går til Holmenkollen riksanlegg og andre anlegg i Marka.

Park- og friområdeavdelingen har et totalbudsjett på ca. 60 millioner som i all hovedsak går til drift og forvaltning av grønne lunger i og nær byggesonen (blomster og løk, trær, øyene i fjorden, indre by, ytre by etc.). Bydelene har også et visst ansvar.

Når det gjelder investeringene er bildet et litt annet. Hvis vi legger til grunn områdenes betydning for folkehelsen, er det katastrofalt dårlig. Befolkningen øker, grøntområdene blir mindre. Folkehelsen skal samfunnet ta på alvor, utviklingen av helsebudsjettene viser det. Det betyr

opprusting av nærnatur og parkområder. Oslo kommune har vist at det offentlige kan forvalte nærnatur og parker til beste for folkehelsen. Kunnskapen og infrastrukturen er der, men det er et politisk ansvar at området for den plass i budsjettene som er nødvendig.

Friluftsliv på resept

av Sigmund Hågvar, professor i naturvern, UMB

Fysisk aktivitet er den faktor som har størst effekt på vår totale helsetilstand. Kombinert med naturopplevelser blir den positive effekten enda bedre. Dette er hovedkonklusjonen i rapporten "Naturopplevelse, friluftsliv og vår psykiske helse", utgitt av Nordisk Ministerråd i 2009. Rapporten er basert på oppdatert kunnskap fra Norge, Sverige og Danmark, supplert med utenlandske studier.

Utgangspunktet er en beskrivelse av helsetilstanden i de nordiske landene. Befolkningen preges i dag av to store helseproblemer: økende fedme og utbredt depresjon. Fedmen skyldes hovedsakelig fysisk inaktivitet. Depresjonen

antar man skyldes vår vestlige kultur, som preges av materialisme og et evig jag etter økt fortjeneste. Det gir grobunn for en misnøyekultur som lett slår over i depresjon. Mens sykdomsbildet tidligere var dominert av smittsomme sykdommer, preges Norge og Norden nå av ikke-smittsomme sykdommer, skapt av vår "moderne" livsstil.

Omtrent halvparten av Nordens befolkning lever ikke opp til anbefalingene om daglig fysisk aktivitet. Andelen overvektige voksne er steget til 40 prosent, og andelen overvektige barn til 15–20 prosent. Mangel på fysisk aktivitet er en medvirkende årsak til mange vanlige sykdommer. Dette

Foto: NOA

fører til store omkostninger både for den enkelte og for samfunnet, og de nordiske regjeringer oppfatter dette som en alarmerende utvikling. Det er beregnet at fysisk inaktivitet koster det svenske samfunnet seks milliarder kroner årlig. Psykiske lidelser alene har en samlet kostnad på flere hundre milliarder kroner i Norden hvert år. På samme måte som fedme drar andre sykdommer med seg, fører psykiske lidelser til betydelig høyere risiko for hjerte/karsykdommer. Sumvirkningen av økt fedme og depresjon er nedsatt livskvalitet i befolkningen.

Regelmessig fysisk aktivitet – selv om det foregår innendørs – har klar positiv effekt på å redusere både overvekt og psykiske lidelser. Særlig det siste er interessant, for dette poenget har druknet i debatten om overvekt og fedme. Flere utenlandske studier gjennom de siste ti år har vist at fysisk aktivitet kan hjelpe mennesker ut av angst og depresjon. Man sover bedre, får mer overskudd, bedre selvfølelse, og reduserer bruken av beroligende medisiner og sovetabletter. Det viser seg at forbedringene i kropp og sjel støtter hverandre i et positivt samspill. Man snakker om "effektkjeder", og at bedret livskvalitet er sluttmålet eller siste lenke i effektkjeden. Denne typen forklaringsmodeller viser ut den konstruerte forskjellen mellom kropp og sjel og åpner for et samarbeid mellom ulike profesjoner i helsevernet.

Det siste poenget er at fysisk aktivitet gir størst helseeffekt når den foregår i naturen. Mens vårt travle samfunn ofte trigger stress og "fare-flukt-reaksjoner", møter naturen oss med skjønnhet, ro og gode opplevelser. Naturen er kravløs og stimulerer legende pro-

sesser og hvile. Friluftsliv og naturopplevelser hjelper oss til å bygge både fysisk og psykisk helse. Og sluttproduktet er økt livskvalitet.

Ingen overraskende konklusjon, vil mange si. Nettopp. Som folkehelserådgiver Anette Myrvang uttrykker det: "Vi må ikke glemme vitnesbyrdene opp i alt det vitenskapelige." For dagens forskning bekrefter rett og slett det mange "vet": Friluftsliv og naturopplevelser gir oss ny kraft og økt livsglede.

Denne rapporten er viktig fordi vi nå har et dokumentert grunnlag for å ta noen enkle grep som kan bedre folkehelsen betydelig. Den beste medisinen mot de to livsstilssykdommene overvekt og depresjon er å komme seg ut på tur. Det gjelder både i forebyggende og helbredende sammenheng. Dette er billig medisin. For naturen er gratis. Og den er døgnåpen. Den politiske utfordringen er i prinsippet enkel: Folk må motiveres til å øke sin fysiske aktivitet, helst i form av friluftsliv. Og vi må bli langt mer bevisst på å redde "grønne lunger" og alle typer nærnatur som kan gi oss gode naturopplevelser. Selv et gammelt tre eller en hundremeterskog kan

virke berikende i nærmiljøet. Barns aksjonsradius er begrenset helt opp til 16 års alder. Dette stiller store krav til kvaliteten i deres daglige omgivelser utendørs. Rapporten peker på nødvendigheten av mange nok og gode nok naturområder som er tilgjengelige i barns skole- og fritid. Utviklingen går nå hurtig i feil retning. I femårsperioden 1999–2004 ble hele 12 prosent av de grønne arealene i og ved Norges største byer og tettsteder bygget ned.

Fordi naturkontakt og friluftsliv bidrar til god folkehelse, ligger den politiske utfordringen like mye i Helse- og omsorgsdepartementet som i Miljøverndepartementet. I Sverige er "fysisk aktivitet på resept" blitt vanlig, delvis som erstatning for medikamenter. Gjennom egenaktivitet eller organiserte turer skaper man en mer aktiv livsstil. Er "friluftsliv på resept" aktuelt i Norge? Vil vi oppleve at helsevesenet engasjerer seg i å redde Oslos gjenværende grønne lunger? Friluftsliv som medisin banker nå på helseministerens tunge dør. Hører hun at det banker?

(Denne artikkelen har stått i Dagbladet som kronikk 10. november 2010.)

Foto: NOA

Miljøinformasjon etter høyesterettsdommen

av Gjermund Andersen

I fjor vår vant NOA, som kjent, en betydelig prinsipiell seier i Høyesterett. Etter at Løvenskiold hadde gått til rettssak mot NOA for å slippe å gi oss den miljøinformasjonen som den statlige klagenemnda hadde tilkjent oss, kom Høyesterett til at det var NOA som hadde rett. Ikke bare anså de informasjon om hvor den gamle skogen finnes, som miljøinformasjon og ikke bare "forstlig informasjon", slik motparten hevdet, men de bekreftet også at dette var informasjon som ikke bare NOA, men "enhver" har rett til å be om. At slik informasjon kunne være forretningshemmeligheter avviste retten som nokså teoretisk. På toppen av det hele ble NOA tilkjent saksomkostninger for våre utgifter i alle tre rettsinstanser. Med andre ord: Full seier til NOA.

Og hva så?

Hvordan gikk det videre?

I lagmannsretten demonstrerte vi ved hjelp av et vitne fra Statens Kartverk at overføring av de dataene vi etterspurte ville koste Løvenskiold mellom 5 og 10 minutters arbeid, m.a.o. svært enkelt teknologisk å gi NOA eksakt de dataene vi ønsket. Spenningen var derfor stor da vi omsider, mange uker etter dommen, fikk en mail fra Løvenskiold. Intet vedlegg, kun en internettsadresse til google-map. Hva hadde godseieren funnet

på nå? Bak lenken skjulte det seg et kart over eiendommen, pepret med grantrær i to farger. Hvert tre symboliserte en teig med henholdsvis hogstmoden skog og skog eldre enn 120 år. Det første problemet var at man måtte klikke på ett av trærne for å se avgrensningen under, og man kunne ikke se på flere teiger samtidig. Dermed var oversikt over helheten umulig. Men slike utfordringer tar vi på strak arm, og i NOAs medlemsskare finnes det folk med spesialkompetanse på nær sagt alt. Så etter at Jan Häusler fikk laget en liten programsnutt, lot dataene seg "pakke ut" som flater på vårt digitale kart. Imidlertid var dataene åpenbart svært unøyaktige, og vår mann måtte benytte mye fritid for innpassing av dataene.

Neste utfordring var en mistanke om at dataene også inneholdt mye feil. Når tomte til godseierens jaktlott ved Sandungen framstår som gammel-skog, er det åpenbart noe galt. Flere steder stemte heller ikke avgrensningen med NOAs avgrensninger av eventyrskoger, foretatt med GPS. Dette er et verre problem, da det krever feltarbeid å foreta en kontroll, men det må vi få gjort – på utvalgte steder.

Det tredje problemet var at flatene vi fikk ut ikke var digitale kartdata, men bare geografisk tilpassede "bakgrunnsbilder"

som ikke lar seg kombinere med annen digital informasjon. Her sliter vi litt, men arbeider med ulike muligheter, slik at gammelskogene kan legges inn som ett av flere "lag" med verdier i vår kartbase. Og da begynner vi å bli klare til å bruke dataene. Ikke bare kan vi vurdere kandidater for nye eventyrskoger, men vi kan også følge med på andelen gammel skog i et område, og protestere når den samlede hogstbelastningen blir for stor. Og enda viktigere: Vi har nå grunnlag for å lage helhetlige planer for forvaltningen av Marka. Arbeidet er allerede startet, så nå kommer vår hardt tilkjempede seier til nytte!

Men det stopper ikke der: I september ble NOA oppringt fra Norsk presseforbund og meddelt at vi var tildelt forbundets åpenhetspris, Flaviusprisen, som omtalt i forrige hefte, for vår innsats for et åpnere samfunn. Begrunnelsen kan leses på NOAs hjemmeside. Vår kamp ble lagt merke til og verdsatt!

I november gikk Journalistlaget, Redaktørforeningen og Presseforbundet ut med krav om endringer i prosessreglene: Det kan ikke være slik at en liten organisasjon som NOA skal måtte stå til rette i domstolene for en rettighet som vi er blitt tilkjent av det statlige miljøinformasjonsutvalget, med den store økonomiske risi-

koen en slik sak medfører.

Og hva så med veien videre?

Selvsagt vil vi innhente informasjon om gammel skog i hele Marka. Ingen liten utfordring, med 2000 skogeiere. Samtidig skal vi skjerpe kampen mot skogoppsynets rolle som skognæringsbeskytter. Alle hogster i Marka er godkjent av skogoppsynet, men kopi av søknadene får vi ikke. Etter årelangt mas får NOA, nærmest som en særforpleining, tilsendt de ferdig godkjente søknadene fra noen av markakommunene, men det meste må vi fortsatt dra ned til Fylkesmannen for å se på. På den måten er vi fratatt retten til å medvirke i prosesser som angår miljøet på et tidspunkt som kan gi reell påvirkning av saken. Og når vi kun får de ferdig godkjente planene, er vi som regel for sent ute, da flere og flere skogeiere spekulerer i at vi ikke skal rekke å klage, dersom de starter hogstmaskinene med en gang godkjenning foreligger. Noen frist for når de kan starte opp, finnes nemlig ikke. NOA vil kreve tilgang til hogstøknadene etter hvert som de blir mottatt hos skogoppsynet, og med ordinære frister (3 uker) for å melde inn våre eventuelle merknader. Kun da oppfylles miljøinformasjonslovens ånd og bokstav.

Men vi vil gå enda et hakk lenger. Hvordan kan det ha seg at skogeiere utenfor Marka ikke behøver å søke om tillatelse til hogst? Hvis du eier en hytte i skogen, må du søke om lov til å skifte vinduer eller sette opp en flaggstang. Hvis jeg som skogeier ønsker å snaue ned en kvadratkilometer rundt hytta di, behøver jeg ikke spørre noen,

bare starte opp når det passer for meg. Og uten noen søknadsprosess, blir alle disse hogstene unntatt vurdering etter kapittel II i naturmangfoldloven, kort og godt fordi det ikke er noen offentlig prosess. Summen av miljøinformasjonsloven og naturmangfoldloven tilsier at det må innføres søknadsplikt for all hogst og at alle hogster vurderes i forhold til naturmangfoldloven. Kun da

kan vi gjøre oss et håp om at skogens naturverdier kan bli ivaretatt.

NOA har med rettsaken startet et langt løp for et åpnere samfunn, for medvirkning i saker som angår miljøet og for sikring av Markas siste eventyrskog. Hvordan det går, hva siste kapittel bringer, vet ingen. Men at det er en spennende historie og en spennende prosess er det ingen tvil om!

Ekebergmesénen

Et oppmerksomt medlem, Sigmund Sørgaard, med god orden i arkivene, har minnet oss om Holmenkollkunstneren, en petit av Mumle Gåsegg (Johan Borgen) fra Dagbladet i 1930. Den glade Mumle vandrer oppover i Holmenkollåsen for 80 år siden og nyter stillheten mellom trærne. Tankene svever lett fra ingenting til melkeprisene og tilbake til ingenting. Plutselig støter han på oberst Angell i bronse, en krigens mann som ikke burde skremme noen. Kort etter oppe i svingen står granittstøtten av banksjef Evald Rygh og titter frem fra steinens indre. Så ved oppkjørselen til sanatoriet dukker bryggerieier Ellef Ringnes opp, også han i bronse. De tre verkene er alle utført av billedhuggeren Gustav Lærum.

Så til poenget (sitat fra Mumle Gåsegg): "Det er han som er vår kunsts Ole Jermann, og truer med å befolke hele Nordmarka. Det kunne nok være grunn til i tide å treffe forholdsregler mot overbefolkning av disse trakter. Av mange er de den dag i dag elsket ene og alene for den alminnelige naturskyld, selv om denne alternering mellom trær og bronser ikke går ens blikk forbi. En gran og en Lærum, en gran og en Lærum – men inntil vårt folk er videre kunstnerisk oppdratt bør der kanskje ikke komme mer enn én Lærum for hver gran."

Vi impertinente vil kanskje si at det ligner planene i Ekebergåsen i 2010 – én Ringnes for hver gran.

Men, akk for å bli i tonen, kan vi tilføye at Asbjørnsen alt i 1835 skrev til Andreas Faye: "Medens Egeberget ved Christiania var mer skovbegroet og mindre beboet end nu, opholdt der sig i Fjeldet en Konge (formentlig en Hulderkongen), almindelig bekjendt under navn af Egeberg-kongen. I ældre Tider skal han ofte have vist sig for Folk, der sent om Aftenen gikk over Bjerget, eller unge smukke Piger, naar de om Sommeren sankede Bær paa Fjeldet og forvildede sig i den dunkle Skov."

Disse piker skal altså ikke unnsnippe, men heretter hamres i stein og støpes i bronse.

Red.

Fossum – en del av Bogstadlandskapet

NOA har foreslått tolv områder som i dag ligger utenfor markagrensen, innlemmet i Marka. Fossum-området ved Bogstadvannet er ett av dem.

Når Fossum Bruk nå planlegges nedlagt, må ikke den 370 mål store tomte brukes til boliger, slik rådmannen i Bærum har foreslått i Bærums kommuneplan 2008–2020 i samråd med eieren Løvenskiold-Vækerø – altså en omdisponering fra industriområde til boligområde. Området må tvert imot innlemmes i en harmonisk enhet med landskapet rundt Bogstadvannet. Det er snakk om å se en helhet. Nå kan vi få et samlet natur- og kulturlandskap ved utløpet av Sørkedalen. Samtidig med omdisponer-

ingen kan vi kanskje få til en nennsomt anlagt, enkel turvei vannet rundt som vil binde sammen Bogstad gods og park med Golfbanen, Ankerveien, Hammerbrua, Fossumområdet, plassene Strømstad og Kråka, og Raabes samling av gamle tømmerbygninger på Bjørnsgard (nå i Oslo kommunes eie), og Tangen gård. Sammenligningen med Sems vann i Asker, Maridalen, Sognsvann og Østensjø i Oslo er nærliggende. Både Maridalen og området rundt Sems vann er blitt vernet etter naturvernloven som landskapsvernområder.

For å si det som Bærums Natur- og Friluftsråd (BNF) skriver i sin høringssuttalelse: "Dersom Fossum-området kunne legges ut

som naturpark/friområde med samme landskapskarakter som de tilstøtende arealer rundt Bogstadvannet, ville befolkningen kunne få et utfarts- og friluftsområde som vil kunne måle seg med – og vel så det – både Maridalsområdet og Sems vannsområdet, og som jeg vil tro at få andre hovedstadsområder har maken til. Slipper man derimot boligbyggingen løs, vil man få et landskapsinnslag som nettopp ikke hører hjemme der. Man vil for alle tider ha latt gå fra seg en mulighet for å skape en sammenhengende natur- og kulturperle som befolkningen i Bærum/Oslo kunne ha glede av og nyte godt av i fremtiden."

Red.

Utsyn over Bærumsmarka, Fossum Bruk, Bogstadvannet og Bogstad gård.

Eventyret over på Øskjevallsbrenna

av Øivind Grimmer, styremedlem i Naturvernforbundet i Bærum

Naturvernforbundet i Oslo og Akershus (NOA) beskrev et område på Krokskogen beliggende ved Øskjevallsbrenna som en eventyrskog ut fra klare definisjoner på opplevelsesverdi. Her var det variert gammelskog med stort artsmangfold. Det var god avstand mellom trærne og det var lett å ta seg fram både sommer og vinter. Der var det en opplevelse å gå også utenom oppgatte stier. Det var fine bestander av både orrfugl og storfugl. NOA beskrev området som marka på sitt beste og foreslo skogen midlertidig vernet – uten å få respons fra myndighetene. Jeg og trolig mange andre har i en årrekke hatt mange flotte opplevelser og overnattinger både sommer og vinter i denne eventyrskogen som er lett tilgjengelig fra for eksempel Kleivstua.

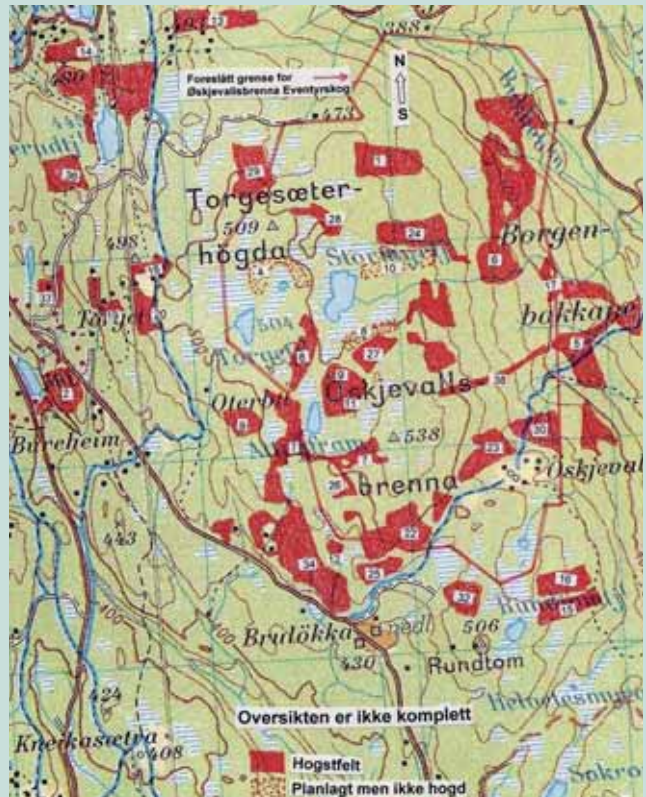
Eiendommene på Krokskogen er smale teiger som strekker seg øst-vest. Dette har ført til at skogen har vært lite lønnsom å drive. I de senere år har Viken Skog utført driften for grunneierne. Det vedlagte kartet viser noen av hogstfeltene innenfor og ved eventyrskogen ved Øskjevallsbrenna våren 2010. NOAs klager på hogsten ble avvist. Terrenget består nå av nærmest sammenhengende hogstflater. Om få år vil skogen vokse opp til et villniss med få

arter der det er nesten umulig å ta seg frem utenom stiene. Eventyret er definitivt over.

I Markaloven (Ot.prp.nr. 23) står det blant annet at lovens formål er å fremme friluftslivet

og å tilrettelegge for naturopplevelse i Marka. Hensynet til friluftsliv og naturopplevelse gis forrang i forholdet til hensynet til bærekraftig bruk til andre formål. Også kommende generasjoner bør få oppleve

Hogstfelt ved Øskjevallsbrenna våren 2010

Markas unike kvaliteter som natur og rekreasjonsområde. Det foreslås et særskilt vern for å sikre spesielle områder i Marka med store naturopplevelses verdier. For økonomisk tap som følge av vernevedtak rettet mot skogsdrift, kan det kreves erstatning etter alminnelige rettsgrunnsetninger.

Det er tilsynelatende ingen som tar hensyn til § 11 i Markaloven (Særskilt vern av friluftslivsområder) verken myndigheter eller andre instanser. Skogeierne synes å ha hastverk med å gjennomføre flatehogst i områder som kanskje kan bli fredet. Dette gjelder ikke bare ved Øskjevallsbrenna. Årsaken kan trolig finnes i en uttalelse fra statssekretær Heidi Sørensen i Miljøverndepartementet den 25. februar 2010 i Aftenposten: "2010-budsjettet er i stor grad bundet opp i tidligere vern. Skal vi klare å løfte skogvernet, er vi avhengig av en økning i budsjettene fremover." Skogeierne tror altså ikke at de får tilstrekkelig erstatning for vernet skog. Politikerne velger tydeligvis å vente. Om kort tid er det ikke mer å verne. Det vil si om hundre år er hogstfeltene kanskje igjen blitt tilnærmet gammelskog slik at våre barnebarns barnebarn kan få naturopplevelser. Er det dette Markaloven mener med kommende generasjoner?

Det er ufattelig for meg at ikke Norge har råd til å ta bedre vare på Marka, som er vår mest benyttede utmark, ved å kompensere skogeierne skikkelig for vern eller ved å subsidiere plukkhogst slik at inngrepene i naturen blir sterkt redusert.

Hogstfelt nr. 24 nord for Stormyrtjernet den 11. januar 2010

Hogstfelt nr. 1 nord for Stormyrtjernet den 26. august 2010

Hogstfelt nr. 22 syd for Øskjevallsbrenna den 24. april 2010

Gjersjølia, Svartskog og Kolbotnvannet må vernes

Naturvernforbundet i Oppegård (NiO) v/Kjersti Haukaas har sendt inn uttalelse til kommuneplanforslaget for 2011–2022. Den fylldige og solide uttalelsen er her dels omtalt, dels forkortet og redigert ned. Den finnes i sin helhet på NOAs hjemmesider. Red.

Verneinteressene like viktige som utbyggingsinteressene

Et hovedpunkt for dem er at verneinteressene må være like viktige som utbyggingsinteressene ved kommuneplanrulleringene. Flere forslag til vern NiO har sendt inn er tydeligvis ikke behandlet. Både Gjersjølia og området rundt Lille Kolbotnvann har naturverdier av nasjonal verdi og må vernes deretter. Amfibiekartleggingen i kommunen viser flere forekomster av stor salamander. Den er en av tolv arter som trenger spesielt vern. I en forskrift angis det en 300 meters randsoner til salamanderdammen. Det må etterfølge også for Trelasttomta.

Kommunen må selv ta ansvaret for at den biologiske kartlegging oppdateres, og ikke overlate det til private. Å knytte kartleggingen sammen med reguleringsplanprosessen medfører at "toget ofte er gått" for verneinteressene.

Kolbotnvannet og kantvegetasjonen må vernes. Dette gjelder både for senterutvidelsen og en tiltenkt gangtrasé rundt vannet. Kartlegging av viltet innenfor kommunegrensene er en forutsetning for forsvarlig naturforvaltning og arealplanlegging. Det er ikke gjort og kunnskapen om viltet er svært mangelfull.

Områdene rundt Oslofjorden er av de mest artsrike og biologisk verdifulle områdene i landet. Det er et kommunalt ansvar å foreta denne kartleggingen.

Kommunen har forpliktet seg til bærekraftig utvikling og beva-

ring av biologisk mangfold. NiO ber kommunen ta ut de planlagte byggeområdene på Svartskog. Høyt biologisk mangfold var en av begrunnelsene for å endre fra bolig/næring til friområder. Det må også igangsettes en verneprosess for Gjersjølia og Lille Kolbotnvann. Dette ga også NiO innspill til i planprosessen.

Hele våtmarksområdet og dets biologiske mangfold ved Trelasttomta og områder sør for tverrveien må bevares intakt. Området har flere truede arter og storsalamanderen er omfattet av et spesielt vern. Kolbotnvannet er et viktig naturområde i kommunen. Siv- og svartorbeltene er svært viktige for fugle- og dyrelivet. I Kolbotn sentrum vil kantvegetasjonen bli forringet om man ikke tar hensyn til dette både før, under og etter utbyggingen.

I 2006 sendte NiO en klage på hogsten ved Lillebukta ved Kolben. Kommunen fikk i mai 2009 svar på klagen fra Fylkesmannen. I konklusjonen sier de "vedtak gjort i medhold av Plan- og bygningsloven setter ikke vannressurslovens bestemmelser om opprettholdelse av kantvegetasjon til side." De sier også "kommunen kan ikke fritt ut fra eget skjønn avgjøre bredden på vegetasjonen, men må fastsette bredden på beltet ut fra kriteriene om at det skal motvirke avrenning og gi levested for planter og dyr." NiO mener punktet "Tiltak som er nødvendig for utvikling av Kolbotn

som kommunesenter" må fjernes.

Vann- og avløpsanlegg er tiltak som vil ha uheldig landskapsvirkning og kan være en trussel for det sårbare naturmiljøet langs fjorden. NiO mener at punktet for unntatte tiltak "Miljøvennlige anlegg for vannforsyning og avløpshåndtering" må tas ut.

Prioriterte arter og utvalgte naturtyper skal forvaltes etter naturmangfoldloven og må legges inn i egne hensynssoner. Dette gjelder for eksempel områder med storsalamander og gamle og hule eiker som finnes i flere lokaliteter på Svartskog. Slorene og Gjersjøelvdalen er regulert etter vern for vassdrag og naturverdier og hensynssoner må legges inn i forhold til dette.

Svartskog landskapsvernområde er vernet for sin verdi som kulturlandskap, og hensynssoner i randsonen vil kunne hindre vesentlig forringelse av natur, kultur og estetiske verdier. Dette krever samarbeid med Fylkesmannen, da loven sier at hensynssoner skal fastsettes samtidig med forvaltningsplan.

Rapporten "Kulturlandskap i Follo-registrering og verdivurdering" fra Akershus Fylkeskommune 2009 er et relevant dokument for planarbeidet. Ved å bruke kunnskapene fra denne registreringen vil kommunen ha et bedre grunnlag for å ivareta verdifulle kulturlandskap og områder med arkeologiske funn.

Paraplyorganisasjoner – alliansepartnere

av Knut Frigaard

Hovedoppgaven for NOA er som nevnt lokalt naturvern i Oslo og Akershus, og vi har valgt noen alliansepartnere til det. NOA er som en lokal forening tilsluttet en sammenslutning av lokalforeninger og kommuner i distriktet; Oslo og Omland Friluftsråd (OOF).

Det byr på utfordringer. Medlemmene har forskjellige formål og idretten og kommunene har til dels motsatte interesser enn NOA, i ett av NOAs hovedområder – Oslomarka. NOA slår ring om markaloven, men kommuner og idretten gjerne ønsker bruk av deler av Marka som tomtereserver for boligbygging, næringsformål og idrettsarenaer. NOA kan ikke akseptere "oppmykning" eller endringer av loven, men registrerer at vi står alene om dette synspunkt.

NOA er aktiv i samarbeidet under resonnementet at vi står sterkere hvis vi overfor myndighetene kan stå sammen om det vi er enige om. Av samarbeidets suksesser er felleserklæringen som NOA tok initiativet til, fra markaorganisasjonene til Stortinget under innspurten for vedtak av markaloven. OOF gjør også et fortjenestefullt arbeid med høringsaker og uttalelser som NOA ikke har noen kapasitet til å behandle.

NOA er som en fylkesforening også medlem av en landsforening, Norges Naturvernforbund sammen med de øvrige fylkesforeninger i Norge og noen andre organisasjoner med samme formål. Det byr også på utfordringer, idet samme mål i et vidstrakt land ikke nødvendigvis gir samme strategi for virkeliggjørelse av målene, samt at lokale saker i en pe-

riode har fortrenget nasjonale og internasjonale problemstillinger. NOA har i de senere år ikke vært i stand til å spille en aktiv rolle i Forbundet for slik å gi støtte og legitimitet til felles saker, både nasjonale og internasjonale.

NOA tok for snart 100 år siden initiativet til et forbund som skulle markedsføre felleesakene til det som etter hvert ble fem distriktsforeninger. Foreningenes styreformann utgjorde styret i Forbundet som var operativt to år etter stiftelsen av NOA. NOA erkjenner at skal Forbundet få økt gjennomslagskraft for felles saker må den landsomfattende demokratiske legitimitet styrkes vesentlig. NOA er beredt på å delta for fullt i dette arbeid.

Slik NOA ser det, er det lokale

naturvernarbeid i Norge, så godt det kan bli med de ressurser som står til disposisjon. Det er mange eksempler på lokale seire. Verre er det med det nasjonale og internasjonale arbeid. Der er det langt mellom lyspunktene. Ser man på resultatet står naturvern, slik vi ser det, svakere politisk, nasjonalt og internasjonalt, enn for noen år siden. Oppslutningen om våre foreninger er heller ikke noe å skryte av.

NOA har tatt initiativ til en nærmere erfaringsutveksling med de øvrige fylkesforeninger om enkeltsaker der den enkelte forening har kompetanse andre kan nyttiggjøre seg, for å unngå at foreningene arbeider parallelt med de samme saker.

Europas Grønne Bånd

av Knut Bakkevig

Jernteppet som i 40 år skilte Øst- og Vest-Europa er det få som savner i dag. Vi er alle glade for at det er borte. Men jernteppet har hatt en effekt som er lite påaktet. Gjennom Tyskland var "teppet" 1400 km langt og 5 km bredt, og omfattet et areal på ca. 7000 kvadratkilometer. På dette området var det i 40 år nesten ingen menneskeskapt aktivitet. Resultatet var at det her utviklet seg et fristed for truede dyre- og plantearter, siden naturen kunne utvikle seg uforstyrret. Området ble et eldorado for forskere på dyre-, fugle-, insekt- og planteliv, og det gir livsgrunnlag for flere hundre utrydningstruede arter.

Området er nå vernet, og omfattes av et prosjekt, Tysklands Grønne Bånd, med det mål å sikre naturvern langs den gamle grensen mellom Øst- og Vest-Tyskland. Prosjektet er også blitt utvidet til å omfatte hele jernteppeområdet fra Barentshavet til Svartehavet, under navn Europas Grønne Bånd, med en lengde på over 8500 km.

Visjonen til Europas Grønne Bånd er å etablere et økologisk nettverk som omfatter mange av de viktigste habitatene for biomangfoldet i Europa. Det skal symbolisere den globale innsatsen for naturvern og bærekraftig utvikling, og være et middel til å oppnå større harmoni mellom menneskelig aktivitet og naturen. Kanskje kan det bli en modell for fremtidens naturvern i Europa. Aldri så galt ...

Jørgen Stubbesitter

Intelligens

Når man går slik og rusler oppe ved Lauvåsen med et elskelig bikkjevesen som Leika, naboens puddeltispe, kan man lett tenke de vidløftigste tanker. Som landsby-eldster trenger man ikke lenger å tenke på sitt kjøpmannskap. En gang tullet vi oss begge bort på snauffellet i plutselig tåke. Det vil si det var meg som tullet meg bort. Da jeg sa at vi skulle hjem til Mor, tok Leika kjapt kommandoen på sin skånsomme, spørrende, forsiktige, hensynsfulle, men bestemte måte. Og hjem kom vi, omtrent strake veien.

"Dette er da greit, skjønner du ikke det?", lå i vår øyenkontakt. Smart nok har vi godfolk ikke rubrisert dette som intelligens. Da hadde vi kommet litt dårligere ut i vår selvførherligere. Både laks og villgjess og mange andre med, har denne gyroen selv om vi har fradømt dem noe særlig indre liv. Før vi begynte å forandre omgivelsene og å forklutre avlutsvalget, var alle nitidig tilpasset sin nisje gjennom millioner av år. Alle dyr har nøyaktig den intelligens som skal til for å klare seg i sin nisje, enten det har valgt flukt, forsvar, angrep eller lagspill.

Med vår gammelmannsøkonomi, vi syr oljepengene inn i madrassen (les: finans, bank, obligasjoner), og frykter hva som kommer. En av våre glupepeste, fra NTNU var det vel, har jo nettopp bevist at våre glupepeste er like glupe som faraoenes glupepeste – pyramidene ble beviselig bygd innenfra for fire tusen år siden. Vi er akkurat like glupe som steinaldermenneskene, og det er jo en trøst. Da vi surklet rundt i komagene, tenkte vi på å bevare det som var å bevare, så vi også kunne høste neste år. Nå gjelder det å tenke nytt eller nygammelt. Noen av våre glupepeste har alt gjort det. Vi trenger en våronn på den blå planet, vi og Leika og alle de andre.

Vi hører av.

Sett og sakset

Den ekte skigleden

Å legge ut på en rolig langtur tidlig om morgenen, bestige en topp for så å skue utover uberørt pudder; det er skiglede for meg.

Langrennstjernen Vibeke Skofterud, sitert på en melkekartong fra Tine, januar 2011.

Vegard Ulvangs verden

Han ler godt, vår gamle gullgutt. Men bedre enn de fleste vet han at Marka ikke er stedet for humør og harmoni.

Aftenpostens kommentar i samtale med ham 23. oktober 2010.

Tryvann

... eller som Jørgen Vogt sa over kaffekoppen: "Vi vil ha ekte løyper, løyper som er lagt i ærbødighet for landskapet." Red.

Gamle trær

Selv elsker jeg intet i naturen så meget som gamle trær. – Jeg overveide et hus bare for et eneste tres skyld, som stod der...og endte med at jeg erklærte det for en gud.

Henrik Wergeland-sitat innsendt.

Lise Fjeldstad

Trær – ethvert tre mellom asfalt og stein må tas vare på. Vi burde sette prislapper på dem, synes jeg. 1 000 000 hvis et kastanjetre skal hugges, 500 000 hvis en blodbøk blir skadet. Penger er jo dessverre det eneste vi virkelig forstår i vår tid.

Fra hennes takketale da hun fikk Oslo bys kulturpris 2009. St Hallvard 3-2009.

De to kulturer – to typer rikdom

Den norske Turistforeningen har staka ut ein annan kurs. Spekeret av aktiviteter har auka, målretta kampanjar især mot born og unge har skapt ein medlemsvekst utan sidestykke. Men DNT lét seg framleis kjenna att som seg sjølv: ein organisasjon vigd til det enkle friluftslivet. Å gå med DNTs standardnøkkel i lomma gjev ei overveldande kjensle av rikdom.

Fredrik W. Thue i Dag og Tid 10. desember 2010

LOKALLAG I NOA

Send rettelser til red.

Naturvernforbundet i Asker:	Arild Jansen, Pb 332, 1371 Asker, 66846814, ariljans@online.no
Naturvernforbundet i Bærum:	Björg Petra Brekke, Caroline Øverlands vei 40 A, 1356 Bekkestua, 95894358, bpbr@online.no
Naturvernforbundet i Fet:	Liv Grøtvedt, Rovenveien 47, 1900 Fetsund, 63885210, 92097204, liv.grotvedt@gmail.com
Naturvernforbundet i Lørenskog:	Margareta Bondevik, Løkenkollen 11, 1473 Lørenskog, 67902810, gretetrond@online.no
Naturvernforbundet i Nannestad/Gjerdrum:	Kåre Homble, Sør-Kringle, 2030 Nannestad, 92696375, khomble@online.no
Naturvernforbundet i Nes:	Marit Frøystad, Myrullveien 4, 2150 Årnes, 63903193, 92463277, marifro@online.no
Naturvernforbundet på Nesodden:	Peter Schølberg, Pb 251, 1450 Nesoddtangen, 66914850, pschjo@hotmail.com
Naturvernforbundet i Nittedal:	Ivar Christensen, Lyngveien 9, 1482 Nittedal, naturvernittedal@gmail.com
Naturvernforbundet i Oppegård:	Mariella Memo, Pb 291, 1410 Kolbotn, 66807841, marimemo@online.no
Naturvernforbundet Oslo Nord:	Elin Tyse, Jutulveien 11, 0852 Oslo, 22690526, elintyse@c2i.net
Naturvernforbundet Oslo Vest:	Eystein F. Husebye, Pb 3157 Elisenberg, 0208 Oslo, 22141513, ey-f-hus@online.no
Naturvernforbundet i Skedsmo:	Elisabet Bolstad, Pb 27, 2001 Lillestrøm, 47623917, elisbo@gmail.com
Naturvernforbundet i Ski:	Stein Martinsen, Pb 232, 1401 Ski, 64872806, gaupestein@online.no
Naturvernforbundet i Vestby:	Kristian Vahl Østbye, Uglevn 15, 1555 Son, 64950099, 23462127, kristian.ostbye@idr.oslo.kommune.no
Naturvernforbundet i Ås:	Hans Erik Lerkelund, Pb 130, 1431 Ås, 98849397, helerk@start.no
Studentlaget i Ås:	Victoria Maria Kristiansen, victoria.kristiansen@student.umb.no
Østkanten Naturvernforbund:	Bodil Motzke, Lindbäckv. 23F, 1163 Oslo, 40497909, bodil.motzke@ubf.oslo.kommune.no
Oslo Studenlag av NU og NNV:	Jan Martin Andersen, jmanders@student.matnat.uio.no

Kontaktpersoner i kommuner uten lokallag

AURSKOG-HØLAND: Yvonne Ødegaard, Nannestadgata 1, 2000 Lillestrøm **ENEBAKK:** Kjell Arild Ødegaard, Vestbyveien 69, 1914 Ytre Enebak, 47382810, tobjoelo@online.no **FROGN:** Sylvi Ofstad Samstag, Badehusgaten 15, 1400 Drøbak, 64935943 **RÆLINGEN:** Tom Bengtson, Runiveien 15, 2005 Rælingen, 63839835, tbengt@broadpark.no **SØRUM:** Helge Njaa, Brinken 2, 1920 Sørumsand, 63827933

En liten grevling smatt
over isen og inn på et
antikvariat i Fiolstræde,
godt det finnes
antikvarier
i Fiolstræde.

En mann som plantet trær

Ikke grantrær på geledd nei, men en mann som så det som sin livsoppgave å plante trær, for at et ørkenaktig område i Provence skulle få sin svale friskhet igjen etter snauhugst og milebrenning. Han begynte med å sortere eikenøtter etter kvalitet og så legge dem i bløt, før han gikk ut med sin solide kjepp og satt dem i jorda. Først eik, så lønn og så bjerk (litt uvant rekkefølge for et norsk hode). Dette var et livslangt verk, kun avbrutt av soldatliv i skyttergravene under Den første verdenskrig og fengselsopphold som pasifist under Den annen. Etter et langt liv kunne han igjen se folk trekke inn i området igjen og gjenoppbygge landsbyene. Han forble en ukjent, men lykkelig mann. Min glede over boken er tankene bak den og den poetiske prosaen. Jeg trekker den jevnlig frem av bokhyllen.

Jeg henter likegodt litt fra Bert Blom, den danske oversetterens essay i fortsettelsen: L'homme qui plantait des arbres ble skrevet i begynnelsen av 1950-årene på oppfordring av et amerikansk tidsskrift. Redaksjonen ba Giorno skrive om en person, som hadde levd opp til sine idealer og gjort et utslettelig inntrykk på ham. Fortellingen ble imidlertid refusert fordi betingelsene ikke var oppfylt. Giorno hadde skrevet om en fiktiv person. Et annet tidsskrift, Vogue, fant imidlertid fortellingen fortreffelig og brakte den videre i lettere bearbejdet form på fransk og engelsk i 1953. Siden er Mannen som plantet trær kommet i adskillige utgaver på mange språk.

Jean Giorno (1895–1970) prediket i sine bøker en spesiell personlig oppfatning av humanisme hinsides vedtatte religiøse normer. Han var mytiskaper, naturmystiker, panteist og poet. Han ble i tidlig alder påvirket av Vergils dikt, den første boken han tilfeldigvis fikk tak i, og har selv sagt at han aldri ville glemme den skaperlyst og glede han da opplevde. Senere ble han svært inspirert av Homer, Jean Jacques Rousseau, Henry David Thoreau, Walt Whitman og Herman Melville.

Penguins Companion to European Literature vier ham en hel spalte, og fremhever at det er rikdommen i språket og flammen i poesien, sammen med hans livfulle fantasi, som fanger lesernes fulle oppmerksomhet.

Jean Giorno
Manden der plantede træer
Oversatt til dansk av Bert Blom
Forlaget Thorup 1995
40 sider, med Bloms essay
og litteratur,
47 illustrert med tresnitt.

GRØNT DIKT

Grønn Viisdom

Kul og Kox at bruge,
Oljen sød at sluge
– det er ei Nordmands Viis.

Vedøx skarp at svinge,
Tunge Kubber tvinge,
Det er Nordmands Viis!

*Jørgen 'Skaldespille' Vogt har
sendt oss denne formaning i
Oljefyrens tid.*

Gratis Markakalender for 2011?

Mange er ikke medlem av Naturvernforbundet, fordi de aldri er blitt spurt! Nå oppfordrer vi deg: Spør dine venner, dine kolleger, dine naboer om å bli med på naturvernlaget. Marka og de grønne lungene verner seg ikke selv – NOA trengs!

Grunner gode nok:

- NOA sikrer Markas natur- og opplevelsesverdier
- NOA kjemper for de grønne lungene i tettstedene og ved fjorden
- NOA arbeider for en arealbruk som sikrer natur og matjord i vårt område
- NOA leder an i arbeidet for miljøinformasjon og medvirkning
- Som medlem av NOA er du også medlem av Norges Naturvernforbund og lokallag
- Du kan engasjere deg i, og få hjelp til lokale naturvernkamper
- Du får bladene Natur & Miljø og Grevlingen
- Du får medlemsrabatt på NSBs kundekort og på en rekke produkter

**Både du og den du verver får et
gratis eksemplar av Markakalenderen**

Returadresse:
Naturvernforbundet
i Oslo og Akershus
Maridalsveien 120
0461 Oslo

B

NORGE

NOAs ÅRSMØTE 2011

Det innkalles med dette til NOAs Årsmøte for 2011
tirsdag 29. mars kl 1830 i Miljøhuset G-9, konferansesenteret i 6. etasje.
(Grensen 9b, helt innerst i gården)

Alle medlemmer av NOA er velkommen.

Saker til behandling:

1. Konstituering av årsmøtet
2. Årsberetning for 2010
3. Regnskap for 2010
4. Arbeidsprogram for 2011
5. Budsjett for 2011
6. Valg av styre, valgkomité, revisor, landsmøtedelegater og landsstyrerepresentant og vararepresentant
7. Eventuelle saker innkommet i henhold til NOAs vedtekter

Sakspapirene til årsmøtet legges ut på www.noa.no senest 14 dager før årsmøtet, eller fås på kontoret.

Etter årsmøte blir det foredrag – FRILUFTSLIV OG HELSE, ved helse- og omsorgsminister Anne-Grete Strøm-Erichsen.

VELKOMMEN!
Hilsen styret i NOA

NATURVERNFORBUNDET
I OSLO OG AKERSHUS (NOA)